

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

**privind regimul armelor, dispozitivelor militare și munițiilor
deținute de Ministerul Apărării Naționale și de forțele armate
străine pe teritoriul României**

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

Capitolul I **Dispoziții generale**

Art.1.- Prezenta lege reglementează deținerea, portul, folosirea armelor, a dispozitivelor militare și a munițiilor din înzestrarea Ministerului Apărării Naționale, operațiunile care se efectuează cu acestea, utilizarea forței, precum și regimul juridic al transportului, deținerii, portului și folosirii armelor, dispozitivelor militare și munițiilor de către membrii forțelor armate străine pe teritoriul României.

Art.2.- (1) Ministerul Apărării Naționale este autorizat să dețină arme, dispozitive militare și muniții pentru dotarea proprie, potrivit statelor de organizare, programelor majore de înzestrare și responsabilităților pe care le are potrivit legii.

(2) Armele, dispozitivele militare și munițiile prevăzute la alin.(1) sunt destinate instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, potrivit legii, având, de regulă, caracteristici tehnico-tactice specifice care să permită realizarea obiectivelor stabilite, cu respectarea normelor dreptului internațional și a legislației naționale.

Art.3.- În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *act ostil* - orice acțiune sau folosire a forței de către o forță militară străină sau entitate teroristă, îndreptată împotriva statului român, a forțelor armate române sau a altor persoane ori împotriva proprietății desemnate sau care urmărește deturnarea ori împiedicarea îndeplinirii misiunii militare a forțelor armate române și/sau aliate. Actul ostil reprezintă, de asemenea, acțiunea prin care persoane, grupuri de persoane sau unități constituite contribuie în mod direct sau comit cu intenție acte care pot cauza prejudicii majore sau constituie un pericol real pentru viața personalului sau tehnica Ministerului Apărării Naționale sau/și a forțelor aliate ale României;

b) *consemn* - îndatoriri generale și specifice pe care le are personalul aflat în misiune;

c) *dispozitive militare* - ansamblul de componente a căror funcționare în comun îndeplinește o funcție într-un sistem tehnic, prin acționarea unui mecanism de inițiere sau percuție, care determină aruncarea unui sau mai multor proiectile, substanțe explozive, aprinse sau luminoase, amestecuri incendiare ori împrăștierea de gaze nocive, iritante sau de neutralizare;

d) *forță minimă* - forța strict necesară, ca grad, intensitate și durată, pentru îndeplinirea misiunii. Forța minimă poate include forța letală;

e) *forță letală* - forța prin a cărei folosire este probabil să se cauzeze decesul sau rănirea gravă care poate avea ca urmare decesul unei persoane;

f) *forță ostilă* - forța care manifestă intenții ostile, comite un act ostil sau care a fost declarată ostilă;

g) *intenție ostilă* - amenințarea iminentă cu folosirea forței din partea unei forțe militare străine, a unei entități teroriste, a unei persoane sau a unor grupuri de persoane împotriva statului român, a forțelor armate române sau a altor persoane ori a proprietății desemnate, precum și împotriva membrilor forțelor militare străine aliate. Determinarea intenției ostile se face de către comandanții sau șefii, de la orice eșalon, ai forțelor participante la operații în afara teritoriului statului român, pe baza evaluării faptelor și circumstanțelor cunoscute, precum și a informațiilor la dispoziție. În cazul misiunilor executate individual, determinarea intenției ostile se face de executantul misiunii, pe baza acelorași elemente;

h) *obiectiv militar* - imobilele, echipamentele, instalațiile, cum ar fi cazărmi, tabere sau raioane de dispunere a uneia sau mai multor unități militare, depozite, gări, porturi, aeroporturi, aerodromuri, lucrări de artă, poligoane, nave, ambarcațiuni, aeronave, transporturi militare, aflate în proprietatea sau în administrarea ori încredințate pentru pază și apărare Ministerului Apărării Naționale. În cazul operațiilor internaționale prevăzute de legislația română, constituie obiectiv militar personalul combatant sau orice bun care, prin natura sa, amplasarea, destinația sau utilizarea acestuia aduce o contribuție efectivă la acțiunea militară și a cărei distrugere parțială sau totală, capturare sau neutralizare oferă, în condițiile concrete existente, un avantaj militar sigur;

i) *persoane desemnate* - persoanele stabilite prin consemn sau ordin de misiune, pentru a căror protecție este autorizată folosirea forței, inclusiv cea letală;

j) *proprietăți desemnate* - acele proprietăți pentru a căror protecție se folosește forța; forța letală se folosește numai în circumstanțele stabilite prin consemn sau ordin de misiune;

k) *reguli de angajare* - reglementările pentru structurile militare în ansamblu, precum și pentru fiecare militar în parte, care definesc circumstanțele, condițiile, nivelul și modalitatea în care pot fi utilizate armamentul și dispozitivele militare pentru îndeplinirea misiunilor, pe timpul participării la operații;

l) *uz de armă* - executarea tragerii cu o armă, în scopul îndeplinirii unei misiuni;

m) *zonă militară restricționată* - zona terestră, aeriană, maritimă sau fluvială, aflată sub controlul forțelor armate naționale sau aliate, în care accesul și mișcarea personalului și tehnicii, care nu aparțin acestor forțe, sunt limitate conform unor reguli stabilite de Ministerul Apărării Naționale, după consultarea autorităților publice centrale sau locale, după caz.

Capitolul II

Deținerea și portul armelor și munițiilor de către personalul Ministerului Apărării Naționale. Operațiuni cu arme, dispozitive militare și muniții

Art.4.- Personalul Ministerului Apărării Naționale este autorizat să dețină și să poarte armele, dispozitivele militare și munițiile cu care este

dotat de către unitățile din care face parte, în vederea instruirii, îndeplinirii misiunilor de luptă, precum și a altor misiuni specifice, potrivit legii, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art.5.- (1) Ministerul Apărării Naționale, prin structurile specializate, poate efectua următoarele operațiuni cu arme, dispozitive militare și muniții:

- a) achiziționare;
- b) reparare;
- c) modificare;
- d) transformare;
- e) experimentare;
- f) transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință;
- g) valorificare;
- h) transport;
- i) depozitare;
- j) casare;
- k) modernizare;
- l) distrugere.

(2) Procedurile concrete de efectuare a operațiunilor prevăzute la alin.(1) se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale, potrivit legii.

(3) Transmiterea dreptului de proprietate sau a celui de folosință asupra armelor, dispozitivelor militare și munițiilor, prin vânzare-cumpărare, donație, schimb sau închiriere se poate face în condițiile legii, prin hotărâre a Guvernului.

Art.6.- Operațiunile de experimentare, reparare, modernizare, transformare, casare și distrugere sunt organizate în cadrul zonelor desemnate în acest sens, în condițiile legii, de către Ministerul Apărării Naționale.

Art.7.- Normele specifice privind evidența, mânuirea, păstrarea și controlul stării tehnice a armelor, dispozitivelor militare și munițiilor se reglementează prin ordin al ministrului apărării naționale.

Capitolul III

Folosirea armelor, dispozitivelor militare și munițiilor

Secțiunea 1

Folosirea armelor, dispozitivelor militare și munițiilor pentru instruire

Art.8.- (1) Folosirea armelor și dispozitivelor militare, cu muniție de război, pentru instruire, de către personalul Ministerului Apărării Naționale, este permisă doar în poligoanele destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament, omologate și autorizate în acest scop.

(2) Folosirea armelor și dispozitivelor militare, cu altă muniție decât cea de război, pentru instruire, de către personalul Ministerului Apărării Naționale, este permisă doar în poligoanele destinate și amenajate special pentru categoria respectivă de armament sau în zone militare restricționate, stabilite cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale sau al proprietarilor privați.

Art.9.- (1) Poligoanele de tragere se amplasează, de regulă, pe terenuri aflate în administrarea Ministerului Apărării Naționale. Cu acordul instituțiilor publice, al autorităților administrației publice locale sau al proprietarilor privați pot fi amenajate poligoane de tragere temporare pe terenurile aflate în administrarea sau proprietatea acestora.

(2) Pentru evitarea accidentelor, în proximitatea fiecărui poligon se stabilesc zone militare restricționate.

(3) Clasificarea, amenajarea, organizarea, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, omologarea poligoanelor, precum și condițiile cerute pentru personalul acestora se reglementează prin ordin al ministrului apărării naționale.

Art.10.- Cadrele militare în rezervă sau în retragere, precum și alte categorii de personal pot folosi pentru instruire poligoanele de tragere aflate în dotarea Ministerului Apărării Naționale, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale sau cu aprobarea acestuia, după caz.

*Secțiunea a 2-a**Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor*

Art.11.- (1) Paza obiectivelor militare și protecția persoanelor se organizează și se desfășoară cu efective proprii sau prin alte modalități prevăzute de lege, în funcție de nivelul de securizare necesar și particularitățile obiectivelor.

(2) Prin ordin al ministrului apărării naționale se stabilesc modalitatea de pază a obiectivelor militare și de protecție a persoanelor, obligațiile și îndatoririle personalului care desfășoară activități specifice, inclusiv măsurile de siguranță opozabile terților, precum și documentele care se întocmesc de către comandanții/șefii obiectivelor militare.

(3) Prevederile de interes public din ordinul ministrului apărării naționale prevăzut la alin.(2) se publică, în extras, în Monitorul Oficial al României.

Art.12.- (1) Ministerul Apărării Naționale, prin structurile specializate, asigură protecția demnitarilor proprii, în țară și în străinătate, cu personal propriu sau în cooperare cu organele competente din cadrul instituțiilor din sistemul de apărare, ordine publică și siguranță națională.

(2) La solicitarea forțelor armate străine, personalul specializat din Ministerul Apărării Naționale poate asigura paza și protecția acestora, precum și paza facilităților puse la dispoziție, pe timpul staționării în România.

Art.13.- În cazuri temeinic justificate, pentru executarea pazei și protecției obiectivelor militare și a persoanelor desemnate, Ministerul Apărării Naționale poate stabili zone militare restricționate.

*Secțiunea a 3-a**Uzul de armă*

Art.14.- (1) Personalul Ministerului Apărării Naționale poate face uz de armamentul din dotare în cazurile prevăzute la art.15, utilizând forța minimă, cu respectarea principiilor legalității, proporționalității, gradualității, limitării utilizării și nonsurprinderii, așa cum acestea sunt implementate prin consemn sau ordin de misiune.

(2) Personalul Ministerului Apărării Naționale poate face uz de armă numai după ce evaluează circumstanțele din care să rezulte absoluta sa necesitate, atunci când folosirea altor mijloace de împiedicare sau constrângere nu este posibilă.

(3) Personalul din cadrul instituțiilor și societăților specializate pentru pază și protecție, care prestează servicii în beneficiul Ministerului Apărării Naționale, poate face uz de armă în condițiile specifice stabilite de lege.

Art.15.- (1) Personalul Ministerului Apărării Naționale poate face uz de armamentul din dotare, numai pentru îndeplinirea misiunilor încredințate, în următoarele cazuri:

a) împotriva acelorora care atacă personalul aflat în serviciul de pază, escortă, protecție, precum și a acelorora care, prin actul săvârșit prin surprindere, pun în pericol obiectivul militar;

b) împotriva acelorora care atacă persoanele desemnate;

c) împotriva persoanelor care încearcă să pătrundă ori să iasă în mod ilegal în sau din obiectivele militare ori în zonele militare restricționate, a căror delimitare este adusă la cunoștința publicului;

d) împotriva persoanelor care, după săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, încearcă să fugă și care ripostează ori încearcă să riposteze cu arme ori alte obiecte care pot pune în pericol viața sau integritatea persoanelor;

e) pentru a împiedica fuga de sub escortă sau evadarea celor aflați în stare legală de deținere sau reținere;

f) împotriva persoanelor care împiedică militarii să execute misiuni de luptă;

g) în executarea intervenției contrateroriste, în cazurile prevăzute de lege.

(2) Dacă, în cazurile prevăzute la alin.(1), persoanele împotriva cărora se poate face uz de armă folosesc mijloace de transport, personalul Ministerului Apărării Naționale poate face uz de armamentul din dotare și împotriva acestor mijloace de transport.

Art.16.- (1) În cazurile prevăzute la art.15 alin.(1) lit.c), e) și f), se va face uz de armă numai după ce s-a făcut somația legală.

(2) În cazurile prevăzute la art.15 alin.(1) lit.a)-e) și g), somația se face prin cuvântul „*Stai!*”, iar în caz de nesupunere se somează din nou prin cuvintele: „*Stai, că trag!*”. Dacă cel în cauză nu

se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în plan vertical.

(3) În cazul în care, după executarea somației legale, potrivit alin.(2), persoana/persoanele în cauză nu se supun, se poate face uz de armă împotriva acesteia/acestora.

(4) În cazurile prevăzute la art.15 alin.(1) lit.a), b), d) și g) se poate face uz de armă fără somație, dacă lipsește timpul necesar pentru executarea acesteia.

(5) În cazul folosirii armelor împotriva autovehiculelor, focul se execută, pe cât posibil, în pneuri, până la oprirea acestora.

Art.17.- În cazul prevăzut la art.15 alin.(1) lit.f), se face uz de armă numai după efectuarea, în mod consecutiv, de trei ori, a somației: *„Părășiți..., vom folosi arme de foc!”*

Art.18.- (1) Uzul de armă, în condițiile și situațiile prevăzute la prezentul capitol, se face în așa fel încât să ducă la imobilizarea aceloră împotriva cărora se folosește arma, trăgându-se, pe cât posibil, la picioare, pentru a evita cauzarea morții acestora.

(2) Dacă uzul de armă și-a atins scopul prevăzut la alin.(1), se încetează de îndată executarea tragerii.

(3) Persoanelor rănite trebuie să li se acorde, de îndată ce misiunea permite, primul-ajutor și îngrijiri medicale.

(4) Personalul Ministerului Apărării Naționale este autorizat ca, în cazurile prevăzute la art.15 alin.(1), să rețină, să legitimeze și să predea organelor în drept, de îndată, persoanele imobilizate ca urmare a executării somațiilor sau a exercitării uzului de armă.

Art.19.- Se va evita, pe cât posibil, uzul de armă împotriva minorilor, femeilor și bătrânilor.

Art. 20.- Se interzice uzul de armă:

a) împotriva copiilor, femeilor vizibil gravide, cu excepția cazurilor în care înfăptuiesc un atac armat izolat sau în grup, care pune în pericol viața sau integritatea corporală a unei persoane;

b) în situațiile în care s-ar primejdui viața altor persoane ori s-ar viola teritoriul, spațiul aerian sau apele naționale ale unui stat vecin.

Art.21.- Personalul din cadrul Forțelor Aeriene ale Ministerului Apărării Naționale poate face uz de armamentul de bord și de mijloacele terestre de apărare aeriană împotriva altor aeronave, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare și de prevederile tratatelor la care România este parte.

Art.22.- Navele și ambarcațiunile Ministerului Apărării Naționale pot folosi armamentul de bord, inclusiv pe cel al mijloacelor aeriene îmbarcate, împotriva aeronavelor sau pentru oprirea sau reținerea altor nave ori ambarcațiuni în scopul asigurării pazei și apărării obiectivelor militare sau securității zonelor militare restricționate, astfel:

a) cu somație:

1. în cazul în care, după transmiterea avertismentelor specifice, conform codului de semnale internaționale, prin toate mijloacele de comunicare radio, optico-vizuale și acustice, nava sau ambarcațiunea suspectă continuă să le ignore și nu se îndepărtează de obiectivul militar sau de zona restricționată, comandantul navei militare procedează la executarea focului de avertisment;

2. în cazul în care, după executarea somației legale constând în transmiterea tuturor avertismentelor specifice și a executării focului de avertisment, nava în cauză nu se supune, se va folosi armamentul de bord după ce echipajul acesteia a fost avertizat, în prealabil, să se deplaseze spre partea din față a navei, prin somația: „*Părășiți pupa, vom deschide foc în plin!*” După ce s-a convins că avertismentul a fost înțeles, nava militară va deschide foc în plin asupra părții din spate a navei suspecte, căutându-se pe cât posibil lovirea aparatului propulsor. Întreaga răspundere pentru nesupunerea la somație și pentru consecințele ce decurg din ignorarea avertismentelor specifice ale navei militare revine comandantului navei suspecte sau înlocuitorului legal al acestuia.

b) fără somație:

1. împotriva aeronavelor, navelor sau ambarcațiunilor care atacă nave românești;

2. împotriva navelor urmărite care ripostează cu foc de armă sau execută manevre care pun în pericol securitatea navei militare;

3. împotriva navelor sau ambarcațiunilor care atacă alte nave aliate în apele naționale sau în zonele de responsabilitate primite prin misiune.

Art.23.- (1) Persoana care a făcut uz de armă este obligată să anunțe, de îndată, această situație, pe cale ierarhică.

(2) Dacă în urma uzului de armă s-a produs moartea sau vătămarea unei persoane, comandantul unității militare în care s-a produs incidentul sau înlocuitorul legal al acestuia este obligat să anunțe, de îndată, procurorul competent.

(3) Folosirea armamentului din dotare pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, în condițiile și în cazurile prevăzute de lege, înlătură caracterul penal al faptei.

Secțiunea a 4-a

Utilizarea armamentului, a dispozitivelor militare și a munițiilor de către personalul Ministerului Apărării Naționale participant la operații în afara teritoriului statului român

Art.24.- Utilizarea armamentului, a dispozitivelor militare și a munițiilor se face potrivit dispozițiilor legislației române, normelor specifice prevăzute de tratatele la care România este parte, mandatelor încredințate de organisme internaționale și regulilor de angajare autorizate, cu respectarea restricțiilor/limitărilor naționale.

Art.25.- (1) Regulile de angajare pentru operațiile desfășurate în afara teritoriului statului român, la care participă personalul Ministerului Apărării Naționale, sunt transmise autorității militare naționale de către autoritatea militară care deține comanda operațională sau, după caz, controlul operațional al acestor operații.

(2) Regulile de angajare se analizează de către Statul Major General, autoritate militară națională competentă, în vederea stabilirii deplinei conformități cu legislația română, tratatele la care România este parte, precum și cutumele internaționale.

(3) În situația în care regulile de angajare transmise de către autoritatea militară care deține comanda operațională sau, după caz, controlul operațional al operațiilor conțin dispoziții contrare prevederilor alin.(2), autoritatea militară națională competentă poate limita sau restricționa folosirea forței de către personalul propriu participant, formulând rezerve scrise către emitentul regulilor de angajare.

Art.26.- Regulile de angajare primite potrivit prevederilor art.25 alin.(1), cu îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.25 alin.(2) și cu amendamentele și limitările naționale, sunt obligatorii pentru personalul Ministerului Apărării Naționale participant la operațiunile internaționale, fără să limiteze inițiativa dreptului inerent la legitimă apărare sau autoapărare, după caz, al individului sau unității/subunității.

Art.27.- După parcurgerea etapelor prevăzute la art.25, în situația în care România acționează ca autoritate militară ce are în subordine operațională forțe aparținând altor state, regulile de angajare și eventualele rezerve se transmit autorităților militare străine cărora le aparțin forțele din subordinea operațională.

Art.28.- (1) Utilizarea forței se face în conformitate cu mandatele încredințate de organisme internaționale, în situații cum ar fi:

a) pentru apărarea forței proprii, a forței aliate sau a persoanelor aflate sub protecția acestora, precum și a proprietăților desemnate;

b) pentru eliberarea unor membri ai forței proprii, aliate sau persoane aflate sub protecția acestora;

c) pentru descoperirea persoanelor care au comis sau intenționează să comită acte ostile împotriva forței/echipamentelor proprii/aliate sau a persoanelor aflate sub protecția acestora;

d) împotriva persoanelor, autovehiculelor, navelor sau ambarcațiunilor care nu se supun controlului, când măsurile luate pentru efectuarea acestuia sunt evidente și au fost luate măsurile necesare privind aducerea la cunoștință a obligativității acestuia;

e) pentru respingerea incursiunilor militare sau paramilitare ale forțelor ostile în zonele protejate de forțele proprii sau aliate;

f) pentru dezarmarea grupărilor paramilitare, dacă forțele militare proprii ori aliate sunt împiedicate să-și desfășoare misiunea;

g) împotriva forțelor/persoanelor care manifestă intenții ostile;

h) împotriva forțelor/persoanelor care comit sau contribuie direct la înlăptuirea unui act ostil;

i) împotriva forțelor care, anterior, au atacat sau au contribuit la executarea unui atac împotriva forțelor proprii/aliate ori au

fost declarate forțe ostile;

j) împotriva instalațiilor, facilităților, echipamentelor și forțelor care sunt angajate sau contribuie efectiv la activități militare care amenință forțele proprii/aliate;

k) împotriva persoanelor sau grupurilor de persoane care atacă sau împiedică militarii să execute misiuni de luptă;

l) împotriva mijloacelor aeriene sau navale care comit acte ostile sau despre care există informații certe că transportă teroriști.

(2) Prin excepție de la prevederile Secțiunii a 3-a, uzul de armă în teatrul de operații se execută în conformitate cu regulile de angajare stabilite pentru operație și potrivit precizărilor emise de autoritatea militară națională competentă, prevăzută la art.25.

Art.29.- Personalul Ministerului Apărării Naționale participant la operații în afara teritoriului statului român este exonerat de răspundere pentru utilizarea forței, atunci când a acționat în cadrul mandatului aprobat, potrivit regulilor de angajare.

Secțiunea a 5-a

Utilizarea armamentului, a dispozitivelor militare și a munițiilor de către personalul Ministerului Apărării Naționale pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare sau de război, precum și pe timpul desfășurării unor operații pe teritoriul statului român

Art.30.- Pe timpul stării de urgență, de asediu, de mobilizare sau de război, pentru exercitarea competențelor prevăzute prin decretul de instituire sau hotărârea/decretul de declarare a acestor stări, autoritatea militară națională stabilește reguli de angajare în conformitate cu Constituția României și legislația care reglementează regimul acestor stări.

Art.31.- Pe timpul desfășurării unor operații naționale sau internaționale pe teritoriul statului român, atunci când nu este instituită una dintre stările prevăzute la art.30, autoritatea militară națională stabilește reguli de angajare în conformitate cu legislația României și, după caz, cu înțelegerile încheiate cu alte armate, în baza tratatelor la care este parte.

Art.32.- Aspectele procedurale referitoare la aplicarea prevederilor art.25-27, art.30 și 31 se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Capitolul IV

Regimul juridic al armelor de foc, al dispozitivelor militare și al munițiilor de serviciu deținute de membrii forțelor armate străine pe teritoriul României

Art.33.- (1) Membrii forțelor armate străine pot transporta, deține, purta și folosi pe teritoriul României, în condițiile legii, armele, dispozitivele militare și munițiile cu care sunt dotați de către unitățile lor.

(2) Folosirea armamentului, a dispozitivelor militare și a munițiilor de către membrii forțelor armate străine pe teritoriul național se face în condițiile tratatelor și ale înțelegerilor sau aranjamentelor tehnice, cu respectarea legislației române, în afara cazurilor în care statul trimitător are reguli mai restrictive referitoare la uzul de armă.

Art.34.- Transporturile de arme, de dispozitive militare, de muniții și de tehnică militară pot tranzita teritoriul României în condițiile prevederilor tratatelor la care România este parte, precum și ale prevederilor legislației României.

Capitolul V

Dispoziții finale

Art.35.- (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Se abilitează ministrul apărării naționale să emită ordine și instrucțiuni pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din 24 noiembrie 2010, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (1) din Constituția României, republicată.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI

Teodor Meleșcanu